

11 листопада 2022р.

Особливості надання житлових субсидій в умовах воєнного стану

**Левицький Антон Антонович, старший
спеціаліст з соцзахисту, ВБО «Інститут
місцевого розвитку»**

Документи, що регулюють надання житлових субсидій

- **ПОЛОЖЕННЯ** про порядок призначення житлових субсидій
(постанова КМ України від 21 жовтня 1995 р. № 848 в редакції постанови КМУ від 14 серпня 2019 р. N 807)
- Постанова КМ України “Про новий розмір витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива у разі надання житлової субсидії”
(постанова КМУ від 27 липня 1998 р. № 1156)
- Постанова КМ України від 06 серпня 2014 року №409 “Про встановлення державних соціальних стандартів у сфері житлово-комунального обслуговування”
- **ПОРЯДОК** обчислення середньомісячного сукупного доходу сім’ї (домогосподарства) для усіх видів державної соціальної допомоги
(постанова КМ України від 22 липня 2020 р. № 632)

Постанови, що регулюють питання соціального захисту в умовах воєнного стану

Постанова КМ України від 7 березня 2022 р. № 215

Про особливості нарахування та виплати грошових допомог, пільг та житлових субсидій на період дії воєнного стану

(Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 258 від 11.03.2022, № 602 від 17.05.2022)

Постанова КМ України від 16 квітня 2022 р. № 457

Про підтримку окремих категорій населення, яке постраждало у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України

Постанова КМ України від 19 квітня 2022 р. № 462

Деякі питання надання пільг та житлових субсидій в умовах воєнного стану

Постанова КМ України від 29 липня 2022 р. № 839

Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо окремих питань соціального захисту споживачів комунальних послуг та гарантованого постачання природного газу виробникам теплової енергії

ПКМ України від 7 березня 2022 р. № 215

1. Нарахування та виплата грошових допомог, пільг та житлових субсидій на період дії воєнного стану на території де ОСЗН не мають можливості забезпечити підготовку виплатних документів та проведення фінансування, здійснюється таким чином:
 - 1) виплату здійснює АТ “Ощадбанк” шляхом перерахування коштів на банківський рахунок одержувача, або здійснення грошових переказів через міжнародну платіжну систему “MY TRANSFER” та АТ КБ “ПриватБанк”;
 - 2) фінансування виплат грошових допомог, пільг та житлових субсидій проводиться Мінсоцполітики на підставі наявних в базах даних ДП ІОЦ МСП даних щодо одержувачів.
 - У разі коли протягом 30 календарних днів, з дати зарахування одержувачі не звернулися за отриманням грошових переказів, відповідні кошти повертаються до АТ “Ощадбанк” для їх повернення Мінсоцполітики
2. Виплата грошових допомог, пільг та житлових субсидій у разі застосування положень цієї постанови здійснюється без дотримання вимог Положення про порядок призначення житлових субсидій, та інших відповідних документів

Постанова КМ України від 19 квітня 2022 р. № 462

1. Встановлено спеціальну формулу розрахунку розміру житлових субсидій на період дії воєнного стану на території де ОСЗН не мають можливості забезпечити підготовку виплатних документів та проведення фінансування,
2. Розгляд питання щодо призначення житлової субсидії на наступний період з травня 2022 року домогосподарствам, які отримували житлову субсидію в опалювальному сезоні 2021-2022 років проводиться без звернень громадян;
3. Встановлено спеціальні умови для громадян, яким надається допомога в рамках Програми “єПідтримка”
 - призначенням житлової субсидії з початку опалювального сезону незалежно від місяця звернення
 - скасовано вимогу повідомляти ОСЗН протягом 30 днів про зміни, що можуть вплинути на розмір субсидії

Постанова КМ України від 19 квітня 2022 р. № 462

- 1) на територіях, де ОСЗН не мають можливості забезпечити підготовку виплатних документів та проведення фінансування, виплата житлових субсидій проводиться як частка від нарахованого розміру субсидії у січні 2022 року

$$C_{\text{жск}2022} = C_{\text{жсс}2022} * K_{\text{жск}2021},$$

– $K_{\text{жск}2021} = 0,43$ – у квітні 2022 року

– $K_{\text{жск}2021} = 0,16$ – у травні – вересні 2022р.

- $K_{\text{жск}2021}$ - коефіцієнт середнього значення співвідношення нарахованих житлових субсидій за квітень (вересень) і січень 2021 року

Постанова КМ України від 29 липня 2022 р. № 839

- Надання субсидій споживачам у багатоквартирних житлових будинках, які встановили автономні системи опалення, на послугу з постачання теплової енергії (в частині витрат теплової енергії на опалення місць загального користування та допоміжних приміщень, функціонування внутрішньобудинкових систем опалення будівлі/будинку).

Постановою КМУ № 1041 від 16.09.2022р. передбачено передачу функцій призначення, нарахування і виплати житлових субсидій та пільг на оплату ЖКП від ОСЗН до органів ПФУ, які працюють за екстериторіальним принципом

- **ЦЕ ДОЗВОЛИТЬ**
- **забезпечити право людей на допомогу від держави за будь-яких обставин, що є важливим в умовах воєнного часу, коли частина людей вимушено змінили своє місце проживання;**
- **зберігати централізовано дані громадян, необхідні для призначення та розрахунку житлових субсидій і пільг;**
- **автоматизувати та прискорити процеси призначення, нарахування та виплати житлових субсидій і пільг;**
- **централізувати фінансування виплат, що дозволить оптимізувати та прискорити час проходження коштів.**

Зміни до порядку надання житлових субсидій (ПКМ №1041)

Передбачено не враховувати до середньомісячного сукупного доходу:

- допомогу на проживання внутрішньо переміщеним особам;
- компенсацію для покриття понесених витрат, пов'язаних з розміщенням в своєму житловому приміщенні ВПО за програмою «Прихисток».

ЖС надаються на оплату ЕЕ домогосподарствам, які внаслідок збройної агресії РФ залишилися без ЦПТЕ/ГП і використовують побутові електроприлади для обігріву житлових приміщень, на всіх територіях, які розташовані в районі проведення бойових дій або які перебувають в тимчасовій окупації.

Змінено критерії надання житлових субсидій особам, яким надається допомога по частковому безробіттю (урахування фактично отриманої допомоги по безробіттю).

Призначення житлових субсидій в умовах війни

22. Житлова субсидія призначається одному із членів домогосподарства:

- які зареєстровані в житловому приміщенні (будинку);
- які не зареєстровані в житловому приміщенні (будинку), але фактично проживають у ньому на підставі договору наймання (оренди) житла, або індивідуальним забудовникам, будинки яких не прийняті в експлуатацію, у разі, коли їм нараховується плата за ЖКП;
- які не зареєстровані в житловому приміщенні (будинку), але фактично проживають у ньому без укладеного договору наймання (оренди) житла, у разі, коли вони є *внутрішньо переміщеними особами*.

27. Якщо в житловому приміщенні (будинку) є кілька розділених особових рахунків, або за однією адресою є декілька житлових приміщень (будинків) з розділеними особовими рахунками, житлова субсидія на оплату ЖКП призначається кожному із таких домогосподарств на підставі акта обстеження матеріально-побутових умов домогосподарства.

Акт обстеження матеріально-побутових умов домогосподарства/фактичного місця проживання особи

Такий акт складається посадовою особою виконавчого органу сільської, селищної, міської ради та передається СППСЗН.

8. Домогосподарства, які використовують побутові електроприлади для обігріву житла:
- в установленому порядку відключені від ЦО (*також акт відповідності електромереж*)
 - розташовані в населених пунктах на лінії зіткнення, ..., та які залишилися без ЦПТЕ та/або постачання природного газу (*акт про відсутність ЦПТЕ та/або пр.газу*)
- 14(пп.8) Наявність іншого житла, на яке оформлено спадщину, за умови, що жодне із житлових приміщень, яке перебуває у власності, не здається в оренду;
27. Якщо в житловому приміщенні (будинку) є кілька розділених особових рахунків.
25. У разі коли у складі д/г кількість фактично проживаючих зареєстрованих членів домогосподарства є меншою за кількість членів домогосподарства
28. До складу домогосподарств, які є дитячими будинками сімейного типу та прийомними сім'ями, ..., включаються діти, які не зареєстровані, але які фактично в ньому проживають.
54. У разі неподання ОМС відомостей про склад зареєстрованих у житловому приміщенні, а також у разі відсутності таких відомостей, рішення про кількість членів д/г, приймається **на підставі акта**.

Призначення субсидії на опалювальний сезон

70. Житлова субсидія на оплату комунальних послуг з постачання теплової енергії, постачання та розподілу природного газу, постачання та розподілу електричної енергії для *централізованого, автономного та індивідуального опалення* розраховується у квітні та жовтні з урахуванням тривалості опалювального сезону з *16 жовтня по 15 квітня включно*.

71. Для орендарів житлового приміщення (будинку) житлова субсидія призначається за наявності договору наймання (оренди) житла з місяця звернення до дати закінчення опалювального сезону, але не більш як до кінця місяця, в якому закінчується строк дії договору наймання (оренди) житла. На наступний строк житлова субсидія призначається за особистим зверненням орендаря.

Призначення субсидії на опалювальний сезон

75. У разі подання заяви протягом двох місяців з початку опалювального (неопалювального) сезону житлова субсидія призначається з початку такого сезону, але не раніше дня виникнення права на її отримання.

76. Якщо громадяни, що перебувають у складних життєвих обставинах, а також ті, житлові приміщення яких розташовані в адміністративно-територіальних одиницях, визначених у переліку АТО, на території яких платникам ЄСВ, які перебувають на обліку на відповідній території, може надаватися допомога в рамках Програми “єПідтримка” (розп.КМУ №204 від 06.03.2022р.), не змогли звернутися за призначенням житлової субсидії протягом двох місяців від початку опалювального (неопалювального) сезону, житлова субсидія призначається з початку сезону (але не раніше дня виникнення права на житлову субсидію) у разі, коли таке звернення надійшло в будь-який місяць до закінчення сезону.

Житлові субсидії для оплати опалення в умовах війни

Для розрахунку розміру житлових субсидій в опалювальний сезон домогосподарствам, що розташовані в населених пунктах на лінії зіткнення, перелік яких визначено в додатку 2 до розпорядження КМУ від 7 листопада 2014 р. № 1085, та які внаслідок збройної агресії РФ проти України залишилися без централізованого постачання теплової енергії та/або постачання природного газу і використовують побутові електроприлади для обігріву житлових приміщень, застосовуються соціальні нормативи на комунальну послугу з постачання та розподілу електричної енергії для індивідуального опалення.

Зазначені розрахунки здійснюються на підставі **акта обстеження** матеріально-побутових умов домогосподарства та акта про відсутність централізованого постачання теплової енергії та/або природного газу, який надається органом місцевого самоврядування.

Житлові субсидії для оплати опалення

7. Якщо для опалення житлового приміщення (будинку) одночасно використовується **теплова енергія та/або природний газ, та/або електрична енергія**, соціальні нормативи для опалення (теплопостачання) приміщення (будинку) під час розрахунку житлової субсидії застосовуються **тільки на одну комунальну послугу**.

Виняток:

крім випадків, коли в багатоквартирних житлових будинках споживачам, що встановили автономні системи опалення, нараховується плата за послугу з постачання теплової енергії (в частині витрат теплової енергії на опалення місць загального користування та допоміжних приміщень, функціонування внутрішньобудинкових систем опалення будівлі/будинку. (ПКМ №839 від 29.07.2022р.

Соціальні нормативи для послуги з постачання ТЕ

- у разі використання теплової енергії для централізованого або автономного опалення - $0,0383$ Гкал на 1 м^2 опал. площі на місяць в опалювальний період;
- у разі використання природного газу для інд. опалення - 4 м^3 пр.газу на 1 м^2 опал.площі на місяць в опалювальний період;
- у разі використання електричної енергії для інд. опалення - $30 \text{ кВт}\cdot\text{г}$ на 1 м^2 опалюваної площі на місяць в опалювальний період.
- Для громадян, які використовують природний газ або електричну енергію для індивідуального опалення, для (розрахунку субсидій і пільг на оплату послуги з постачання теплової енергії в частині витрат теплової енергії на опалення місць загального користування та допоміжних приміщень, функціонування внутрішньобудинкових систем опалення будівлі/будинку) застосовується соціальний норматив, визначений абз.2 підпункту 1 пункту 3 із застосуванням коефіцієнта $0,1$. (ПКМ від 29 липня 2022 р. № 839)

Приклад дорахунку субсидії для громадян, які використовують природний газ або електричну енергію для індивідуального опалення, на оплату послуги з опалення МЗК та ФВБСО

	Площа житла	Норма споживання ТЕ (5+пов.)	Обсяг ТЕ для опалення МЗК	Вартість опалення МЗК	Плата за АО
Харківська	35,00	0,0165	0,0576	103,75	25,00
Дніпропетровська	48,87	0,0148	0,0722	130,05	25,00
Запорізька	50,00	0,0146	0,0730	131,33	25,00
Миколаївська	48,87	0,0119	0,0584	105,12	25,00
Одеська	62,52	0,0118	0,0740	133,18	25,00

Тариф: 1800,0 грн/Гкал

Соціальні нормативи користування та норми споживання комунальних послуг

Послуга	Норма на д/г	норма на особу
Опалення/утримання житла – опалювана/ житлова площа	35,22	13,65
Гаряче водопостачання		1,6
Холодне водопостачання		2,4
Водовідведення		4,0
електропостачання (ГВП, без ЕП)	70,0	30,0
електропостачання (ГВП та ЕП)	110,0	30,0
електропостачання (без ГВП, без ЕП)	130,0	30,0
електропостачання (без ГВП, без ЕП, без ВН)	100,0	30,0
газопостачання (газплита)		3,3
газопостачання (газплита без ГВП і ВН)		5,4
газопостачання (газплита та ВН)		10,5

Житлова субсидія не призначається, якщо (п.14 Положення):

3) у складі д/г або у складі сім'ї члена д/г є особи, які досягли 18-річного віку станом на початок періоду, за який враховуються доходи для призначення житлової субсидії ..., і в цьому періоді:

- такі особи перебували за кордоном сукупно більше 60 днів (...). До 60-денного періоду перебування за кордоном не включаються дні службового відрядження, лікування, навчання або догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку за кордоном, що підтверджується відповідними документами, а також дні перебування за кордоном — протягом періоду воєнного стану в Україні та двох місяців після його припинення або скасування. При цьому соціальні норми житла та соціальні нормативи житлово-комунального обслуговування за адресою домогосподарства на таких осіб в період перебування їх за кордоном не розраховуються. (ПКМ2022-1041);

При розрахунку субсидії до середньомісячного сукупного доходу враховуються такі доходи (п.4 Порядку):

- заробітна плата в розмірі, що залишається після сплати ПДФО;
- грошове забезпечення військовослужбовців;
- пенсія, щомісячне довічне грошове утримання суддів;
- стипендія, (крім соціальної стипендії),
- соціальні виплати, які призначаються ОСЗН, у тому числі пільги на оплату ЖКП та СГТП;
- допомога по безробіттю, інші страхові виплати;
- грошові перекази, отримані із-за кордону;
- дивіденди від цінних паперів;
- інші доходи, відомості про які отримано від ДПС і Пенсійного фонду України, а також доходи, які задекларовано особою.

Доходи учасників бойових дій із РФ (п.8 Порядку)

До середньомісячного сукупного доходу осіб, які беруть (брали) безпосередню участь у проведенні АТО, участь у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії РФ у Донецькій та Луганській областях, під час здійснення зазначених заходів (ООС), та до середньомісячного доходу членів їх сімей

не враховуються отримані ними у період безпосередньої участі у проведенні ООС грошове забезпечення та інші виплати і види соціальної допомоги, передбачені законодавством для працівників правоохоронних органів, військовослужбовців і працівників... військових формувань, утворених відповідно до закону.

За який період враховуються доходи при призначенні житлової субсидії

- за III — IV квартали — у разі коли субсидія призначається з травня;
- за I — II квартали – у разі коли субсидія призначається з жовтня
- за два квартали, що передують місяцю, який передує місяцю звернення, — у разі, коли субсидія призначається не з початку опал. (неопал.) сезону.
- житлова субсидія на придбання СГТП призначається виходячи з розміру доходу за попередній календарний рік.
- У разі призначення субсидії з початку опал. (неопал.) сезону доходи у вигляді пенсії враховуються в розмірі нарахованої пенсії за серпень (березень) поточного року.
- В разі призначення субсидії після початку опалювального (неопалювального) сезону враховується розмір нарахованої пенсії за місяць, що передує місяцю, попередньому до місяця, з якого призначається житлова субсидія.

Врахування доходів фізичних осіб – підприємців, які працюють за спрощеною системою оподаткування і є платниками єдиного податку

- 1-ї групи, – *одного розміру мінімальної заробітної плати;*
- 2-ї групи, – *двох розмірів мінімальної заробітної плати;*
- 3-ї групи, - *трьох розмірів мінімальної заробітної плати.*

Розмір мінімальної заробітної плати визначається на кінець періоду, за який враховуються доходи (п.9.Порядку)

Врахування доходів для обчислення субсидії (п.14 Порядку)

1) **для осіб, які протягом періоду, за який враховуються доходи, отримували допомогу по безробіттю:**

- 0,5 розміру МЗП станом на кінець періоду, за який враховуються доходи, - за кожний місяць отримання допомоги в розмірі, меншому за 0,5 розміру МЗП станом на кінець періоду, за який враховуються доходи;
- фактично отримані доходи - за кожний місяць отримання допомоги в розмірі, більшому за 0,5 розміру МЗП станом на кінець періоду, за який враховуються доходи;

3) **для осіб, яких у період воєнного стану в Україні звільнено з роботи або в цей період вони втратили роботу, зареєстровані у Державній службі зайнятості як безробітні і їм призначено допомогу по безробіттю, - розмір призначеної допомоги по безробіттю згідно з підпунктом 1 цього пункту.**

При цьому **не враховується сума отриманої заробітної плати в періоді, за який враховуються доходи, інформацію про які надано ДПС.**

Врахування доходів для обчислення субсидії (п.14 Порядку)

2) для осіб, які досягли 18-річного віку станом на початок періоду, за який враховуються доходи, які в цьому періоді:

- не мали доходів або середньомісячний сукупний дохід яких був меншим за розмір МЗП станом на початок періоду, за який враховуються доходи,
- та/або які чи за яких не сплачено ЄСВ в розмірі, не меншому від мінімального, сумарно протягом трьох місяців періоду, за який враховуються доходи (крім військовослужбовців,)

В якості доходу береться розмір *однієї мінімальної заробітної плати* станом на кінець періоду, за який враховуються доходи (з 01.12.2021р. – 6500 грн.)

Врахування доходів якщо немає доходів/доходи менші від МЗП (п.14 Порядку - винятки)

0,25 розміру МЗП станом на кінець періоду, за який враховуються доходи, - у разі, коли такі особи протягом цього періоду перебували на строковій військовій службі;

0,5 розміру МЗП станом на кінець періоду, за який враховуються доходи:

- у разі, коли такі особи перебувають у складних життєвих обставинах, пов'язаних з інвалідністю, тривалою хворобою, ..., алко- або наркозалежністю,...

- у разі, коли такі особи протягом цього періоду навчалися за денною формою здобуття освіти ... або зареєстровані в центрі зайнятості як безробітні та не отримували допомоги по безробіттю;

Врахування фактично отриманих особою доходів (п.14)

- у разі, коли вони отримують компенсацію за надання соціальних послуг з догляду або щомісячну компенсаційну виплату, призначену непрацюючій працездатній особі, яка доглядає за особою з інвалідністю I групи;
- у разі, коли вони отримували хоча б один з таких видів доходів, як
 - пенсія, стипендія,
 - допомога по частковому безробіттю відповідно до ст.47 ЗУ “Про зайнятість населення”,
 - державна допомога при народженні (усиновленні) дитини,
 - державна соціальна допомога особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю,
 - щомісячна грошова допомога особі, яка проживає разом з особою з інвалідністю I чи II групи внаслідок психічного розладу, яка потребує постійного стороннього догляду, на догляд за нею
 - державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю,
 - тимчасова державна соціальна допомога непрацюючій особі, яка досягла загального пенсійного віку, але не набула права на пенсійну виплату.

Дякую за увагу!